

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum fidem habentium ubus alio habeat maiore[m] fidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

integritate formalis obiecti fidei, ut patet de fide primi hominis, si in aeternum fuisset solus, & de fide angelorum in sua uia: sunt tamen de integritate obiecti formalis fidei nostrae.

ARTICVLVS IIII.

Utrum fides possit esse maior in uno quam in alio.

3. di. 25. q. 2. ad 2. q. 1.

Ar. preced.

qu. art. 7.

10. q. 52. ar. 1. & 2. & 3. & 4. 117. art. 4.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod fides non possit esse maior in uno, quam in alio. Quantitas enim habitus attenditur secundum obiecta: sed qui cuique habet fidem, credit omnia quae sunt fidei, quae qui deficit ab uno, totaliter amittit fidem, ut supra. * dictum est, ergo ut, quod fides non possit esse maior in uno, quam in alio. ¶ 2. Prae. Ea quae sunt in summo, non recipiunt magis, neque minus: sed ratio fidei est in summo. requiritur enim ad fidem quod homo habeat primam ueritatem super omnia, ergo fides non recipit magis, & minus. ¶ 3. Prae. Ita se habet fides in cognitione gratuita, sicut intellectus principiorum in cognitione naturali, eo quod articuli fidei sunt prima principia gratuita cognitionis, ut ex dictis patet: sed intellectus principiorum aequaliter inuenitur in omnibus hominibus, ergo & fides aequaliter inuenitur in omnibus fidelibus.

SED CONTRA. Vbi cuique inuenitur paruum & magnum, ibi inuenitur maius & minus: sed in fide inuenitur magnum & paruum. Dicit enim Dominus Petro, Mat. 14. Modice fidei, quare dubitasti. Et mulier dixit Mat. 15. Mulier magna est fides tua, ergo fides potest esse maior in uno, quam in alio.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, quantitas habitus ex duobus attendi potest, uno modo ex obiecto: alio modo secundum participationem subiecti. Obiectum autem fidei potest dupliciter considerari: uno modo secundum formalem rationem, alio modo secundum materiam, quae materialiter credenda proponuntur. Formale autem obiectum fidei est unum, & simplex, scilicet ueritas prima,

in medio simpliciter ipsius fidei. Ad id uero quod de habitibus moralibus accipitur, dicitur primo, quod fallum est, quod remaneat unum obiectum in iustitia formaliter: quoniam non remaneat unum obiectum, licet remaneat habitus, qui sunt unum obiectum.

ut supra dictum est, unde ex hac parte fides non diuersificatur in credentibus, sed est una species in omnibus, ut supra dictum est: sed ea, quae materialiter credenda proponuntur, sunt plura, & possumus accipere uel magis, uel minus explicite: & secundum hoc potest unus homo plura explicite credere, quam alius: & sic in uno potest esse maior fides, secundum maiorem fidei explicationem. Si uero consideretur fides secundum participationem subiecti, hoc contingit dupliciter. Nam actus fidei procedit ex intellectu, & ex uoluntate, ut supra dictum est. Potest ergo fides in aliquo dici maior, uno modo ex parte intellectus, propter maiorem certitudinem & firmitatem: alio modo ex parte uoluntatis, propter maiorem propensionem, seu deuotionem, uel confidentiam.

AD PRIMUM ergo dictum, quod ille qui pertinaciter dicitur aliquid coram, quae sub fide continentur, non habet habitum fidei, quem tamen habet ille, qui non explicite credit omnia, sed paratus est omnia credere. Et secundum hoc ex parte obiecti unum habet maiorem fidem, quam alius, in quantum plura explicite credit, ut dictum est.

AD SECUNDVM dicendum, quod de ratione fidei est, ut ueritas prima omnibus praeratur: sed tamen eorum, qui eam omnibus praeserunt, quidam certius, & deuotius se habent subiectum, quam alii: & secundum hoc fides est maior in uno, quam in alio.

AD TERTIVM dicendum, quod intellectus principiorum consequitur naturam humanam, quae aequaliter in omnibus inuenitur: sed fides consequitur donum gratiae, quod non est aequaliter in omnibus, ut supra dictum est: unum non est eadem ratio. Et tamen magis maiorem capacitate intellectus, unum magis, uel minus cognoscit ueritatem principiorum, quam alius.

ritatis principiorum in seipsis: secundum respectum tamen in se ueritatem aliorum, ut causa effectum naturaliter. & utroque modo uerificari potest. Nam eadem albedinem, ceteris paribus, melius uisus est acutiorem uisus: ita eadem principia magis sumpta, magis uidet peripicacior uisus: & eadem uirtuiter sumpta magis penetrare constat nobilitatem ingenium, cui datum est, eis inuenire, & uide re ueritatem conclusio.

AD QVARTVM dicendum, quod...

Super questionis sexta articulum primum.

In tertia. q. 6. nota, quod questio est de fide simpliciter & absolute. & non sicut patet ex litera sequentis articuli.

In corpore articuli dubium occurrit. An assentire his, quae sunt fidei, eleuet hominem supra naturam suam.

QVAESTIO VI.

De causa fidei, in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de causa fidei.

ET CIRCA hoc quaeruntur duo.

Primo, Vtrum fides sit homini infusa a Deo.

Secundo, Vtrum fides informis sit donum Dei.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum fides sit homini a Deo infusa.

AD PRIMVM sic proceditur. Vbi quod fides non sit homini infusa a Deo. Dicitur. Aug. 14. de Trin. q. p. scientia gignitur in nobis fides, nutritur, defenditur, & roboratur: sed ea, quae per scientiam in nobis gignuntur, magis uidentur acquiri sita esse, quam infusa. ergo fides non uidentur in nobis esse ex infusione diuina.

2. Praet. Illud, ad qd homo pertingit audiendo, & uideo, uideatur esse ab homine acquisitum: sed homo pertingit ad credendum, & uideo miracula, & audiendo fidei doctrinam. De n. Io. 4. Cognouit pater, quia illa hora erat, in qua dixit eis Iesus, Filius tuus uenit: & credidit ipse, & domus eius tota. Et Rom. 10. dicitur, quod fides est ex auditu. ergo fides habetur ab homine etiam quam acquisita.

3. Praet. Illud quod consistit in hominis uoluntate, ab homine potest acquiri: sed fides consistit in credentium uoluntate, ut Aug. dicit in lib. de Praedestinatione sancti et oron. ergo fides potest esse ab homine acquisita.

SED CONTRA est, quod dicitur ad Ephes. 2. Gratia estis saluati per fidem, & non ex uobis, ne quis gloriatur: donum enim Dei est.

RESPON. Dicendum, quod ad fidem duo requiruntur: quorum unum est, ut homini credibilia proponantur: quod requiritur ad hoc, quod homo aliquod explicite credat. Aliud autem quod ad fidem requiritur, est assensus credentis ad ea, quae proponuntur. Quamuis ergo ad primum horum, necesse

etiam naturam. Et propterea auctor absque probatione alia transtulit sequentis articuli discussione referuans, an fides informis sit donum Dei, in quo non ex actu fidei informis, sed alium de arguens, confirmat hanc esse mentem suam.

Sed haec responsio fuga potius est, quam expofitio literarum: quia

est quod fides sit a Deo. Ea enim quae sunt fidei, excedunt rationem humanam.

unde non cadunt in cognitionem hominis, nisi Deo reuelante: sed quibusdam quidem reuelantur immediate a Deo, sicut sunt reuelata Apostolis, & prophetis. quibusdam autem proponuntur a Deo mittente fidei predicatorum, secundum illud Rom. 10.

Quomodo predicabunt, nisi mittantur? Quantum uero ad secundum, assensum hominis in ea, quae sunt fidei, potest considerari duplex causa.

Vna quidem exterius inducens, sicut miraculum uisum, uel persuasio hominis inducens ad fidem, quorum neutrum est sufficiens causa. Videntium enim unum & idem miraculum, & audientium eandem predicationem quidam credunt, & quidam non credunt: & ideo oportet ponere aliam causam interiori, quae mouet hominem interiorius ad assentiendum his, quae sunt fidei.

Hanc autem causam Pelagius ponebant solum liberum arbitrium hominis: & per hoc dicebant, quod initium fidei est ex nobis, inquam. sed nobis est, quod parati sumus ad assentiendum his, quae sunt fidei: sed commutatio fidei est a Deo, per quam nobis proponuntur ea, quae credere debemus. Sed hoc est falsum: quia cum homo assentiendo his, quae sunt fidei, eleuetur supra naturam suam, oportet quod hoc in se ex supernaturali principio interiorius mouetur, quod est Deus: & ideo fides quantum ad assentiendum, qui est principalis actus fidei, est a Deo iterum mouetur per gratiam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod de scientia gignitur fides, & nutritur per modum exterioris persuasionis, quae fit ab aliqua scientia: sed principalis, & propria causa fidei est id, quod iterum mouet ad assentiendum.

AD SECUNDVM dicendum, quod etiam ratio illa procedit de causa proponente exterioris ea, quae sunt fidei, uel persuadente ad credendum uel uerbo, uel facto.

AD TERTIVM dicendum, quod credere quidem in uoluntate credentium consistit: sed oportet, quod uoluntas hominis praeparetur a Deo per gratiam ad hoc, quod eleuetur in ea, quae sunt supra naturam, ut supra dictum est.

humanam, & aliud quod experimur propterea in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

litera ex propriis fidei procedit, ut patet inuenti omnes eius causas in litera allatas: immo, ut ex sequenti patet articulo, hic est sermo de fide simpliciter, & non de fide, ut est virtus simpliciter, aut informis. Fides simpliciter, & perfecta simpliciter, perfectione fidei, non perfectione uirtutis ex hoc, quod est fides, abstractio a formatione, uel non formatione charitatis, ut in corpore sequentis articuli, & in responsione ad primum dicitur. Dicendum est ergo, quod actus fidei, hoc est assentire ueritati primae secundum scripturas, & sensum Ecclesiae, eleuat hominem supra suam naturam, & hoc quod negat, propriam ignorat uocem. Nam actus iste ex nulla naturali cognitione, ex nullo naturali appetitu, natus est sequi, sed ex appetitu beatitudinis aeternae, & ex adhesionem ad Deum supernaturaliter reuelantem, & conseruatem Ecclesiam suam. Et hoc experimur, nec eget probatione.

Sed ex hoc non sequitur, ergo experimur habitum in nobis fidei infusum, ut obiectione infer. Sed ex hoc credimus rationabiliter in nobis esse habitum fidei infusum: sicut dolere de peccatis propter Deum crucifixum beatum in patria, est actus eleuans hominem supra suam naturam, & credimus quod sit ex poenitentia infusa a Deo: non tamen hoc scimus. Et similiter ire deuote ad communionem post probationem sui &c. est actus supra naturam humanam, & credimus, quod sit ex diuina charitate etiam infusa: & tamen hoc nescimus. Aliud est ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super

in corpore. q. 8. art. 1.

ergo dicere quod experimur in nobis actum excedentes naturam

in nobis infusus habitus, illorum principia, aut Deum. Primum affirmat litera, non secundum. Et per haec patet responsio ad omnia obiecta.

Secunda Secundae S. Thomae. C. 4. Super